

KULTURNI DOM
NOVA GORICA

Glasba

Galerija

Film

Ponedeljek, 15. april 2024, ob 20.15

Velika dvorana Kulturnega doma Nova Gorica

---

43. sezona / 7. koncert

**VIKRA,
KOMORNI ZBOR
GLASBENE MATICE**

**PETRA GRASSI,
dirigentka**

Koncertno posvetilo Vikre Borisu Pahorju

Življenjska in umetniška usoda Borisa Pahorja ubeseduje Zgodovino s perspektive obmejne identitete tam, kjer se kulturna privilegiranost sooča z napetostmi nadvse zapletenih obrisov, ki podžigajo sovraštvo iz podtalnih tokov predsodkov in pradavnih strahov pred drugačnim.

Fašistično zatiranje je zborovsko glasbo – neodtujljivo prvino kulturnega izročila avtohtone slovenske skupnosti na jadranski meji – potisnilo čez rob prevratniške, celo pregonljive dejavnosti (kot se je s skrajnimi posledicami primerilo goriškemu zborovodji Lojzetu Bratužu). Ta nenevtralnost, značilna za sleherno združevanje glasov ob glasbi, besedilu, skupnem čutenju, je žanrskemu repertoarju omogočila povzeti glas zgodovine in identitete. Zborovska pesem, torej, kot prvovrstna pripovedovalka zgodbe in zapuščine Borisa Pahorja, ene velikih osebnosti 20. stoletja.

Koncertna pot se začne v otroštvu pisatelja, ki je bil leta 1920 priča požigu Narodnega doma, simbolu kulturne in gospodarske moči tržaških Slovencev. Prelomnica odpre vrata postopnemu drsenju v pekel rasne zakonodaje v prostoru, ki je svoje identifikacijske vzorce skozi stoletja dotlej gradil na etničnem, verskem in jezikovnem stikanju. Prav tega leta je učitelj in aktivist Karel Širok v dveh pesmih naznanil gosteči se mrak, v glasbo prelit skozi dušne sence rojaka staroavstrijskega Trsta Marija Kogoja, učenca Schrekerja in Schönberga, zagovornika glasbe, ki z veliko žlico zajema iz drobovja ekspresionizma in psihoanalize. Na Dunaju se je šolal tudi bolj k postromantičnim pristopom nagnjeni skladatelj Anton Lajovic, ki v *Pesem deklice* vdahne idilični odzven mladostne ljubezni; nemški izvornik je prepesnil velikan slovenske moderne Oton Župančič.

Jezikovno in kulturno prepletanje sinergično zastopata tržaška umetnika, pesnik Roberto Dedenaro in skladatelj Pavle Merkù, dvoje duš, ena sama zemlja, ki v *Riževih zrnih* skozi otroške glasove razmišljata o usodi mučenih in umorjenih v Rižarni pri Sveti Soboti. Tudi Giovanni Bonato si iz otroških ust zamisli uspavanko *Scite puer*, ki v objemu uprostorjenega zvoka iz humanizma priključuje glas Giovannija Pontana. Potem so tu v imitacijskem slogu zapisani *Madrigali dobre smrti*, petglasno stkani verzi torinskega pesnika Carla Betocchija, ki je za krajši čas stanoval v Trstu, vnovičen dokaz središčnosti besede v Merkùjevi zborovski govorici. Od simbolnega oživiljanja »davnega speva« do nemirnega, »slanega zibanja« morja nad breznom naslikajo verze in zavest, ki iz kompozicijske prerašča v bivanjsko.

Vprašanje smrti, ki tragično zaznamuje Pahorjevo taboriščno izkušnjo, intimistično vznikne v zvrtničnem liku Huga Wolfa, avstrijskega skladatelja slovenjgraških korenin, in liderističnem ozračju njegove romantične pripovedi *Im stillen Friedhof*. Responsorij *Libera me* iz Officium defunctorum je slovenskega skladatelja Tineta

---

Beca navdahnil za nemira polno skladbo, ki z zgoščanjem pretresljivih prvin v zlovešče podobe učinkovito izpostavi nasprotje z osvobajajoče zračnim zaključkom. Vzdušje slovenskega romanticizma se nadaljuje z zimsko vtisnico Josipa Ipavca, v kateri narava med vrsticami nežno ekspresivne melodike nastavlja zrcalo razpoloženju pretehtane, rahločutne izraznosti.

Povojni prerod in mednarodno potrditev pisatelja Borisa Pahorja zvočno upodablja soočenje vekov: od renesanse kranjskega skladatelja Jacobusa Gallusa, ki davno pred državnim političnim priznanjem izpričuje zgodovinenje slovenske glasbe, do istrske sedanjosti Ambroža Čopija, ki vero v ljubezen (*I believe*) razglašča z zgodbo v kölnskem zatočišču odkritega zapiska, ki judovske družine, ki se je vanj zatekla, ni rešil pred deportacijo. Sanje o ljubezni in odrešitvi, v katere nas popelje skladba Federice Lo Pinto *Oh come to me in dreams*, nam z izrazitim glasbenim slikanjem prikažejo kontrast kruti nočni mori, ki se je odvijala v taboriščih. Čopijev v ekspresivnem crescendo obarvan in z eklektičnimi besedilnimi sklici poživljen *Magnificat* za bariton in ženski zbor nas vrne na zemljo in predstavi odrešilnost svetlobe, goriški skladatelj Patrick Quaggiato pa se z zvrhano mero človečnosti sprašuje o smislu življenja, njegovem v dih zaklenjenem čudežu, kompozicijsko vzgibujoč besedni spev pesnika Cirila Zlobca, prepesnjevalca mnogih italijanskih verzov, pronicljivega intelektualca in strastnega zagovornika dialoga med slovensko in italijansko kulturo. Simbolna luč, ki jo iz misli deportirancev prižiga Čopijeva glasba (»Verjamem v sonce, čeprav ga ne vidim«), se v jasnih in svetlih zvočnih podobah vrača pri koncu koncertnega popotovanja v skladbi *Sunce izhaja*, ki nam odpira oči za jutranjo zoro v spokojnem melodičnem spevu, ki ga Kogojevo tenkočutje presnavlja iz istrskega izročila.

Zvočni lesket zvezd v koncertnem programu, ki idejno sledi življenjskim korakom protagonista tragedije kratkega stoletja, od upa polne mladosti skozi smrt do povojne preroditve, proslavlja njegovo nesmrtno pričevanjsko izročilo o zavednosti, medsebojnem spoštovanju, pogledu v prihodnost, da bi spori in odkloni preteklosti ne bili zaman. Pod črto polno doživetega življenja ostaja hotenje po predaji njenih naukov zaupanja vrednim zanamcem. Saj je že William Blake zapisal: »Ta, čigar obraz ne žari, ne bo nikdar postal zvezda.«

Rossana Paliaga
Dopolnila Federica Lo Pinto
Prevedel Jernej Šček

Vikra, Komorni zbor Glasbene matice

Ustanovitev vokalne skupine Vikra sega v leto 2014, ko se je v prostorih Glasbene matice v Trstu na pobudo dirigentke Petre Grassi zbrala skupina navdušenih deklet (od Vipave do Krasa), ki jih je povezovala ljubezen do lepo odpete slovenske besede. O vrhunskem izvajanju zbora pričajo nagrade s številnih zborovskih tekmovanj: prva nagrada na Državnem zborovskem tekmovanju Trofei Città di Vittorio Veneto (maja 2017), prva nagrada na deželni zborovski reviji USCI Corovivo v Čedadu (oktobra 2017), prva nagrada v kategoriji enakih glasov na Državnem zborovskem tekmovanju Guido d'Arezzo (novembra 2017), najvišja stopnička tudi na Državnem zborovskem tekmovanju Il Garda in Coro v kraju Malcesine ob Gardskem jezeru (maja 2018). V kategoriji mladinskih zborov do 28 let je Vikra dobila prvo nagrado, prav tako nagrado za najboljšo izvedbo skladbe še živečega italijanskega skladatelja (Roberto Britotto: *Ljubezen*). Zaslužila si je naziv zmagovalca Grand Prix, Petra Grassi pa nagrado za najboljšega dirigenta. V sklopu Sozvočenj je bila Vikra kot predstavnica Primorske v Slovenski filharmoniji razglašena za najboljši zbor projekta (decembra 2018). Bila je tudi demonstracijski zbor na mednarodnem tekmovanju dirigentov Aegis carminis v Kopru (poleti 2021). Manjša zasedba je sodelovala pri projektu Pinakoteke Brera – snemanju opere *Fischreise* skladatelja Andrea Melisa, povzete po otroški knjigi Toma Seidmanna-Freuda (decembra 2022).

Leta 2021 se je skupina prelevila v komorno zasedbo, ki se je prvič predstavila na 59. mednarodnem zborovskem tekmovanju Seghizzi v Gorici. V kategorijah renesančna, romantična in sodobna glasba je Vikra osvojila prvo nagrado in prejela plakete za najboljšega dirigenta, najboljšo komorno skupino in glasbeni program posebne umetniške globine. Ob tem je postala tudi zmagovalka grand prix, torej absolutna zmagovalka tekmovanja, kar se je za italijansko zborovstvo zgodilo prvič na tem tekmovanju. Vikra je tako prerasla v inovativno, za ene drzno, za druge napredno umetniško postavo, ki v žensko sekcijo vključuje moške glasove, kar dovoljuje izvajanje širokega repertoarja po razponu in barvah.

Zanimanje za Vikro je kmalu preseglo meje zamejstva; danes se v Trst vozijo – in letajo – pevke in pevci z vseh koncev Slovenije, severne Italije, celo z juga Italije in severne Evrope. A Vikra ostaja tržaško-slovenski projekt, ki v imenu zborovske kakovosti vključuje tudi italijansko pojoče člane, ki zavestno izberejo slovenski zbor mednarodnega kova, se približajo slovenskemu jeziku in kulturi, gojijo dvojezičnost, se učijo slovensko – širijo slovenstvo. Grassijeva raziskuje in odkriva zaprašene notne zapise slovenskih avtorjev, vselej s pozornostjo do zamejskih, in je podpornica mladih slovenskih skladateljev. Vikra je od prvih skupnih tonov laboratorij strpne in izobražene medkulturnosti ter se koncertno predstavlja v okviru abonmajev po Sloveniji in Italiji. V minulem letu je uspešno izvajala glasbeni projekt, posvečen Borisu Pahorju, ki bo nočoj zazvenel na odru Kulturnega doma Nova Gorica.

Pevska skupina torej po zaslugi notranjih ambicij, kakovostnega dela, programskih inovacij in izkušenosti dirigentke Petre Grassi poskuša postavljati slovenstvo na najvišjo umetniško raven.

Petra Grassi

Tržaška Slovenka Petra Grassi je polnokrvna glasbenica. Slovensko javnost je na svoj izjemni talent opozorila z zmago na 1. državnem tekmovanju Mateja Hubada za slovenske zborovodje Zvok mojih rok. Temeljito glasbeno izobrazbo je pridobila na Glasbeni matici in Konservatoriju za glasbo Giuseppe Tartini v Trstu, kjer je diplomirala iz klavirja in glasbene pedagogike, študirala pa je tudi kompozicijo. Iz zborovskega dirigiranja je z odliko in pohvalo magistrirala na Konservatoriju za glasbo F. A. Bonporti v Trentu, kjer zdaj poučuje zborovsko dirigiranje in zborovsko kompozicijo. Je dobitnica prve nagrade tekmovanja za zborovske dirigente Le mani in suono v Arezzu, na tem tekmovanju pa je prejela tudi nagrado za najmlajšega finalista. Maja 2015 je na mednarodnem tekmovanju za mlade zborovske dirigente Europa Cantat v Torinu prejela tretjo nagrado. Julija 2019 je v Hongkongu na svetovnem tekmovanju za zborovske dirigente prejela nagrado kot najboljši dirigent po izboru zbora.

Z DPZ Kraški slavček, VS Glasbene matice – Vikro in deželnim mladinskim zborom FJK je na mednarodnih in državnih tekmovanjih osvojila izključno prve nagrade in posebne nagrade za najboljšega dirigenta (Seghizzi, Arezzo, Vittorio Veneto, Bad Ischl, Olomouc, Benetke, Corovivo, Sozvočenja, Malcesine, Derry). Julija 2022 je na Mednarodnem zborovskem tekmovanju C. A. Seghizzi s Komornim zborom Vikra GM prejela samo prve nagrade v vseh kategorijah, v katerih je tekmovala, nagrado za najboljšega dirigenta, za najboljši program, in osvojila grand prix. Poučuje na akademijah za zborovstvo v Italiji (Arezzo, Parma), vodi mojstrske tečaje za dirigente in zborovske pevce doma in v tujini ter je članica mednarodnih tekmovalnih žirij. V sezoni 2017–2019 je bila dirigentka Mladinskega zbora Dežele Furlanije – Julijske krajine. S Komornim zborom DEKOR je na Naši pesmi 2018 zasedla absolutno prvo mesto in dobila nagrado za najboljšega dirigenta tekmovanja. V obdobju 2020–2022 je bila dirigent reprezentančnega mladinskega nacionalnega zbora Coro giovanile italiano. Kot gostujoči dirigent je junija 2019 koncertirala z Zborom Slovenske filharmonije.

Petra Grassi je v izbrani skupini mladih evropskih dirigentov mreže profesionalnih zborov Tenso. Leta 2017 je prejela zlati znak JSKD RS za umetniške dosežke na področju vokalne glasbe, leta 2023 pa Prešernovo nagrado Slovencev v Italiji.

SPORED:

Z OTROŠKIMI OČMI

- **Marij Kogoj (1892–1956):**
Deček in sinička
- **Emil Adamič (1877–1936):**
Pomlad na Goriškem
- **Anton Lajovic (1878–1960):**
Pesem deklice
- **Giovanni Bonato (1961):**
Scite puer
- **Pavle Merkù (1927–2014):**
Chicchi di Riso
Katarina Kozjek, violončelo

NOČ JE ČRNA

- **Hugo Wolf (1860–1903):**
Im Stillen Friedhof
Martin Kozjek, bariton, Tilen Lancner, tenor
Federica Lo Pinto, alt, Ireneja Nejka Čuk, sopran
- **Pavle Merkù:**
Madrigale della buona morte 1
Madrigale della buona morte 2
- **Josip Ipavec (1873–1921):**
Zimska
Martina Salateo, klavir
- **Tine Bec (1993):**
Deliver me, o Lord

***

ČUDEŽ JE PRAV V TEM, DA ČLOVEK JE

- **Jakob Gallus (1550–1591):**
Tempore felici non cognoscuntur amici
Conscia mens recti
Pauperiem modico contentus
  - **Ambrož Čopi (1973):**
I believe
  - **Federica Lo Pinto (1997):**
Oh come to me in dreams
  - **Patrick Quaggiato (1983):**
Sklepna pesem
Martina Salateo, klavir, Katja Dadič, violina
  - **Ambrož Čopi:**
Magnificat
Martin Kozjek, bariton, Martina Salateo, klavir
  - **Marij Kogoj (1892–1956):**
Sunce izhaja
Martin Kozjek, bariton, Ireneja Nejka Čuk, sopran
Federica Lo Pinto, alt, Martina Salateo, klavir
-

NAPOVEDUJEMO:

Četrtek, 18. april 2024, ob 20.00

Grad Kromberk

TRIO NOORDUNG: Matjaž Porovne, violina, **Petra Greblo**, violončelo, **Miha Haas**, klavir

Grajske harmonije

Četrtek, 25. april 2024, ob 20.00

Mala dvorana Kulturnega doma Nova Gorica

Zlatko Kaučič KOMBO ABC in D: Predstavitev albuma Objemi

Izredni koncert

Ponedeljek, 6. maj 2024, ob 20.15

Velika dvorana Kulturnega doma Nova Gorica

Karol Szymanowsky kvartet in Kevin Spagnolo, klarinet

Glasbeni abonma, 43. koncertna sezona/zadnji koncert

KULTURNI DOM
NOVA GORICA

Glasba

Galerija

Film

**Bevkov trg 4
5000 Nova Gorica**

E: pr@kulturnidom-ng.si

W: www.kulturnidom-ng.si

T: +386 (0)5 335 40 13
